

Előzetési díj helyben:
 Egész évre 8 frt
 Félévre 4 frt
 Negyedévre 2 frt
 Vidékre 1 forinttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal 20 frt
 Fél oldal 10 frt
 Negyed oldal 5 frt
 Ezenfelül minden hirdetésnél
 30 frt kintest. illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK : VASÁRNAP.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-utca
 337. házszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vetetnek fel.

„Nyiltér” sora 15 kr.

Kisebbségi hirdetéseknel minden szó után 5 kr és a kintestári illeték számítottatik.

Kossuth Lajos nagy hazánkfia állapotát illetőleg lapunk zártálg nevezetesebb hírek nem érkeztek. A beteg helyzete aggasztó.

Egyenlőség, szabadság, testvériség.

Márczius 15-nek ünnepe beleírta magát népünk életszokásaiba, átment a nemzet vérebe, társadalmunkba és igazi nemzeti ünneppé lett. A képviselőházban az idén nem is volt rá szükség, hogy — mint máskor — valamelyik képviselő indítványozza, hogy márczius 15-én ne legyen ülés; hanem az elnök spontán közölte a házzal, hogy csütörtökön nem lesz tárgyalás. De nem is lehetett ez másképpen akkor, mikor Magyarország törvényhozása az egyházpolitikai kérdésekkel, a kormány reformjavaslataival foglalkozik, melyek az 1848. nagy esztendőnek végrendeletét teljesítik, melyeknek minden sora, minden mondata az egyenlőség, szabadság és testvériség márczius 15-én hirdett elveinek szent lelkétől van át meg áthatva.

Mily szép, mily eszményi lett volna az idei nemzeti ünnep, ha nem vegyül bele a turini beteg-ágyának és ama feles-

leges békétlenségnek a sötét árnyéka, melyet Apponyi Albertnek ezuttal csakugyan rossz helyen alkalmazott bizonykodása okozott.

A „Pester Correspondenz” nem vádolta mindjárt más, nagyon is tüzesvérű liberális harctársakhoz hasonlóan, reakciónarizmussal és ultramontanizmussal Apponyi grófot azért, mert a polgári házasság kötelező formáját elveti és megelégszik a szükségleteivel. Ez egy tagadás mellett a „Pester Correspondenz” látja a sok igen fontos igenlést is, melyet Apponyi a reformjavaslatoknak ad: hiszen elfogadja az egységes, állami bíráskodást házassági ügyekben s ragaszkodik az állam azon jogához, hogy házasságokat elválaszthasson és felbonthasson; megszavazza az anyakönyvek államosítását, a zsidók recepcióját, a vallás szabad gyakorlatát. Aki mindezt helyesli, az az egyenlőség, szabadság és testvériség mellett van. De éppen azért, mert így gondolkozik a „Pester Correspondenz” Apponyi érzületéről, feljogosítottnak is érzi magát arra, hogy Apponyi magatartását szigorú bírálat alá vegye. A nemes gróf maga mondja,

hogy a kötelező polgári házasság a szabadelvű reformnak csak az alakját érinti, de nem a lényegét s ő csak opportunitási okokból nem fogadja el mostanság ezt a formát. Am legyen. Parlamentáris kormányunk van-e, vagy nincs? Felelős-e a kormány és a többség a végrehajtásért, vagy nem? Parlamentáris követelmény-e az, vagy sem, hogy alaki ügyekben a kisebbség alkalmazkodjék a többséghez? Mire való tehát a hosszú, négyhetes, elkeseredett küzdelem e miatt az *alaki* dolog miatt: talán a többség engedjen?!

Hiszen mi mindnyájan — a kevés valóban reakciónárius nem számít, ők kevesen vannak és jelentéktelenek, — az egyenlőséget, szabadságot és testvériséget akarjuk egész Magyarország társadalmában; miért ne legyenek egyenlően, szabadon és testvériesen azonnal megerősítve, törvénybe foglalva és végrehajtva?

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Színház. A heti műsorral a jelen téli szezon befejezést nyert.

Szombaton: mint az utolsó bérlet utolsó

TÁRCZA.

A szini évad bezárása napján.

Városi színházunk ez idei szezonja a végét járja. E mai nappal bezárják annak kapuit. Nem akarunk ez alkalommal részletesen foglalkozni az évad eredményével — fentartjuk ezt magunknak arra az időre, amikor az igazgató által összeállított *statistikai kimutatás* kezeink között lesz.

Az igazság érdekében azonban nem mulaszthatjuk el, hogy *kapuzárás*kor, még egyszer ne foglalkoznánk városunk ezen féltett közművelődési intézetének ez évi vezetőjének működésével.

Támadni nem szeretünk, nem is tudunk másként, mint keztyűs kézzel; ezért nem sikerülnek ezen hadi működéseink. A csunya, rosszakaratu, igazságtalan, alattomos és önérdéktől piszkos csapások ellen a legsikeresebb pozíció a védelmi álláspont.

A helyes eljárást, az igaz cselekedeteket nem is szükséges védelmezni. Bemutatjuk azt a maga valóságában és ítéljen a nagy közönség, milyennek nevezhető a szinügyi bizottság eljárása az ismert *contra Rakodczay ügyben*.

Színházunk évek óta pang. A szezonok lanyhán és döcögösen indultak meg és

rendesen anyagi és erkölcsi bukással végződtek.

Végre Rakodczay Pál kapta meg a színházat, kiről már előre tudta minden ember, aki ujságot olvas és a szinügy iránt érdeklődik, hogy bár rövid, de sikeres szinigazgatói pályáján mindvégig csak hazafias, az anyagi önérdékektől ment szolgálatokat tett a szinészetnek.

Mindenki és mindenhol szíves elismeréssel adózott neki, csak a *szabadkai szinügyi bizottság* néhány nem oda illő tagja *ortvámadással* és kétszínű *alakoskodással* fizetett annak az embernek, aki az előtt is, de különösen jelenlegi működési körében nehéz munkát végzett a *tisztogatással*, aki tisztességes működést fejt ki, aki u erővel küzd már-már elzüllött színházügyünk rendbehozásáért. Mert színházunk, mely intézmény városunk büszkesége lehetne, elhanyagolt állapotában, majdnem szegényfoltjává lett.

Es imo Rakodczay egy rövid szezon alatt annyit javított az ügyeken, hogy a közönséget meghódította és a színházlátogatás legalább 70% al javult a múlt évekhez hasonlítva. Színházunk, melynek bírásaért a direktorok nem igen küzdöttek — ma keresett téli állomássá lett. Ezen öröndetes jelenségnek egyszerű oka pedig csak az, hogy Rakodczay nagy ké-

szültséggel és technikával, bámulatos szorgalommal, közmondásossá vált szívóssággal, önzetlen áldozatkészséggel, gyengéd jószággal és mégis vasmarokkal vezette színházunk művészi dolgait.

Neki sikerült ami ezelőtt lehetetlenség volt, Thalia templomában olyan oltárt emelni, ahol *csak a művészetnek áldoznak*. Sikerült neki előkelő színvonalon álló előadásával, a színház iránt oly érdeklődést ébreszteni, amely nem a *szinfalak mögött*, nem az *öltözökben* nyilvánul; hanem a páholyok, zártszékek és karzatok tisztességes sorai között.

A közönség *elismerő áldozatkészsége* és Rakodczay szerencsés anyagi helyzete, lehetővé tették azt is, ami eddig Szabadkán hallatlan eset volt, hogy a szinészek, színházi zenészek, diszitók és más a színház körül dolgozó emberek fizetésüket rendesen megkapták.

Hihetetlen, de igaz, hogy a jelen szezon alatt Szabadkán egyetlen egyszer sem gyönyörködött senki, a *cassaostromlás* avagy *subvenio exequálás* lélekemelő látványjaiban. Ha voltak is *újvédelmezőtlen* napok, a tagok fizetése rendesen kijárt, minek az lett a következménye, hogy a szinészek nem nyomorogtak, adósságot nem csináltak, hanem éltek a magok becsületéből. Nem volt közülök egy sem

száma Konti „Citerás“-a szerzett harmadszor is élvezetet a zenekedvelő publikumnak.

Vasárnap került színre Lukácsy Sándornak három felvonásos eredeti népszínműve melynek címe: „Az asszony verve jó.“ A főszerepet Benkő Etel játszotta. Lukácsy derék, szorgalmas és hívatott ápolója elárvult népszínműirodalmunknak, de ez egyszer messze elmaradt önmagától. Igaz, hogy szóban levő darabjának alakjai egytől egyig törőlmetszett magyar népies alakok, de maga a darab cselekménye, lélektani alapja nem vella a „Vöröshajú“ szerzőjének tollára. Sok mulattató jelenet van a darabban, melyekért a karzat legelismerőbb volt, különösen hol a pofozkodás, öklözés, botozás, lökdélődés, konty-lerángatás, pipaszár és furkosbotharc gyakorlatilag lett bemutatva. Mátray és Ferenczy a két vén kőrő alakjában újból alkalmat kaptak tehetségüket ragyogtatni.

Hahnel Aranka jutalomjátékául hétfőn „Fokról-fokra“ című német izléssel megírt, hatástvadászó jelenetekkel gazdag színmű ment válogatott intelligens közönség előtt. A jutalmazottat tisztelbi több remek virágcsokorral, virágkosárral, egyéb értékes ajándékkal és frenetikus tapsal fogadták, ki a főszerepet (Mari) játszta. Egy bukott nő életének lefolyását mutatja be álomképben. A szerep nehéz és merész vállalkozást igényel, de a fiatal ambíciózus színésznők rendszeren kedvvel játszák. Hahnel eltalálta játékával a szívhez vezető utat és nagy hatásokat teremtett.

Kedden „Nagymama“ című szerepében Török Irma remekelt. Márhát Hahnel Aranka személyesíté, ki tetszetős és üdve játékával ismét csak azt bizonyítá, hogy színpadra termelt tehetség.

Szerdán sajna, majdnem tíres ház előtt került színre — az áldozatok árán megszerzett — „Rafael“ — Várady Antal legújabb szomorújátéka.

A darab rendkívül hatásos és erős drámaisággal van megírva. Meséje a következő:

nappali színész, hanem tisztességes honpolgár, ki becsületesen szerzett kenyerét a hazai művészet szolgálatában kereste meg.

Tudunk egy régi elkopott hasonlatot, mely senkire sem alkalmazható inkább, mint Rakodczayra: hogy kartársai közül úgy emelkedik ki, mint az erős, egyenes, a kinövésektől (erkölcsi kinövések) ment tölgyfa a bokrok és girbe gurba fácskák között.

Őszinte, szókimondó, elnézést és alkuválást nem ismerő egyenes fellépése sokaknak nem tetszik, azért vannak ellenségei, azért aratott kellemetlenségeket hazafiasan becsületes törekveiért.

Színügyi bizottságunk, mely előbb pályázat nélkül adta neki a színházat, később gyerekes baba ruhásdit játszva, visszakérte azt, hogy olyan direktornak adják, akivel pacskálni is lehet.

Hisszük, hogy színházunk Rakodczay kezében fog maradni a jövő téli szezonra, és reméljük, hogy ezen kellemetlen herce-hurcoza nem fogja vele megúratni a súlyos és fáradságos munkát hanem meg fog maradni a régi és minden pártszemponton, vagy sértett érzékenységen fölü emelkedve az önállóság püdestaljáról fogja szolgálni az ügyet, melyet ideális hévvel szolgált eddig is.

Rafael tanítványai közt van. Hangulata kissé fásult, ihlet után sovárgó. Meppillautja Stellát az egyszerű porleányt és lobbani érzi iránta szerelmét. A leány szíve feléje fordul. Stella elkagyja szüleit és visszatér Rafaelhez. A támadó szerelem néma tanuja Antonio egy hercegnek megszökött felesége, ki szereti Rafaelt és férfi ruhába öltözve beáll hozzá tanítványul, hogy környezetében lehessen. Antonio féltékeny Stellára és ő csinálja a bonyodalmat, mely mindnyájukra végzettszerűvé válik. Antonio felkeresi Stella anyját és elviszi a Vatikánba, ott megmutatja neki Rafael madonna — képét. Az anya örömmel és büszkeséggel ismeri fel leánya vonásait a képen, de Antonio fölláztatja és midőn az oltárképet a biboros felszenteli, előrohan az anya es vátat emel, hogy az oltárkép bünös szerelem nyomán készült. A vád alapján a szép Stellát máglyara ítélik. Am, mikor az anya látja, hogy leányát a hóhér kezébe szolgáltatta, vádját visszavonja és kijelenti, hogy neki nincsis leánya, hogy családás üzött vele játékok.

A harmadik felvonásban megjelenik immár női ruhába öltözködött Antonio Rafael és Stella előtt és midőn látja, hogy azok mennyire szeretik egymást tört ránt ki, melylyel a leányt védelmező Rafael karján karczolat est, azután a tört saját mellébe dőfi. Antonio haldokolva rogy össze. Ez volt a sok szép jelenet között a legszebb Antoniot Laczkó Aranka személyesíté oly művészi tökéletességgel, hogy azt bármely nagy színpadon bravúrral bemutatathatná. Nagyszerű volt, midőn Barnabónak gyónva feloldásért könyörög. Végül meggyónja, hogy a tör, melylyel Rafaelt megkarczolta mérgezett volt és Rafael el fog sorvadni. Ezért Barnabó nem oldja fel, hanem megátkozza. Antonio rettentő kínok között hal meg. Ezen jelenetben meglátszott Laczkon Duce fénséges iskolája. Az utolsó felvonásban a lassan sorvadó Rafael meghalt, Stella a folyó hullámaiban hal meg. Rafaelt Bihari mutatta kissé túl érzélgős alakban, de haldoklási jelenetben. elismerő érdemeket szerzett. Hahnel Aranka Stellája sok tapsot aratott, ugyszintén Füredy Barnabója nagyon simpatikus volt.

Márczius 15-én ünnepi előadás volt. Félhelyárak mellett „Kossuth és Battyány“ életkép adatott, ismeretlen szerzőtől. A mű magában véve nagyon silány és igazán jobb szerettük volna ha nálunk színre sem kerül. A közönséget a darab címe vonzotta s ez a hazafias jelenetek nagyobb részét megtapsolta. Mátraynak gróf Battyány Lajos személyesítésében jutott a főszerep, derekasan helyt állt feladatának. A zsufolt ház meg is adózott neki érte. A többi szereplők is csekély szerepüknek eleget tettek.

Pénzen K. Hegyesi Mari urnő, a nemzeti színház első rangú művésznője szerepelt mint vendég. A művésznő játékáról jövő számunkban fogunk beszámolni.

Török Irma kisasszony, a nemzeti színháznak mult napokban nálunk vendégszerepelt fiatal művésznőjétől következő sorokat vettük.

Tisztelt Uram!

Igazán megleptek becses lapjának rólam irt sorai.

Megleptek, mert — amennyire magamat megkritizálni tudom — soha olyan rosszul nem játszottam, mint Szabadkán.

Képzelve tisztelt uram, megérkezem, s mondják, hogy ki van tűzve a Dolovai, holott kikötöttem, hogy Juliát játszom először. S ezt még másnapra se hirdették.

Jó az este, Dolovai II. felvonás végén a néma jeleuet. Ez a szerepem egyik legfontosabb mozzanata, ez szokott leginkább tetszeni a közönségnek. S ime alig, hogy megkezdem, hegyibém eresztik a függőnyt. Kútba esett egész jelenésem.

Ez annyira felizgatott, hogy ettől a percztől fogva alig voltam képes játszani.

S ezen kívül, mintha valami gonosz manó bosszantott volna, ezernyi ezer egyéb bosszuság ért.

Jelenéseim sehogy se mentek össze a partnereimével — kivéve a kiveendőket.

Ezek igazán megrontották Szabadkán időzésemet, de egyéb — semmi.

Budapest, 1894. márczius 15-én

kiváló tisztelettel

Török Irma.

A szabadkai színház statistikája az 1893/94-iki évadban. Volt összesen 154 előadás. Ebből esik: Tragédiára 11, drámára 36, vígjátékra 23, népszínmű és énekeses bohózatra 41, operára 7, operetere 36 előadás. A klasszikai műfaj. (Shakespeare, Goethe, Beaumarchais, Moliere, Katona) 12 estét töltött be. Adatott összesen 22 újdonság Legnagyobb jövedelem volt Kövessy Albert jutalomjátékára (A fiam ostoba) 389 frt 65 kr; legkisebb pedig Szerafinára 24 frt 65 kr. Az évad-bérlet összege 8246 frt 90 kr. A bérleten kívüli legnagyobb bevétel a következő darabokra estek. A drámai műfajban: Szigetvári vértanuk 211 frt 40 kr, Julius Caesar 164 frt 37 kr, Machbeth 153 frt 40 kr, Lear király 136 frt 30 kr, Kaméliás hölgy 134 frt 76 kr, Mongodin úr felesége 137 frt 91 kr. Operában: Zampa 83 frt 75. Operetereben: Szegény Jonathán 242 frt 15 kr, Citerás 152 frt, Szultán 133 frt 05 kr. Népszínmű és énekes bohózatban: Primadonna 290 frt 60 kr, Apja leánya 224 frt. Falu rossza 194 frt 96 kr. A 154 előadásban deficités, vagyis, a melyre a napi költség sem jött be 30 volt. Ebből 20 az opera és operetere esik.

Törvénykezés.

Egy kis regény a házasság életéből.

Biró János ácsmester ezeltt 30 évvel Mindszent községből Kalocsára költözött, ott mint fiatal életerős ember folytatta mesterségét, jól ment dolga, úgy hogy már arra is gondolt, miszerint jólétét boldogságát megosztja valakivel, nősülsére vágyott. Megismerkedett Filó Julis hajadonnal s vele 1½ évig vadházasságban élt, midőn egy szép napon a világi és egyházi törvények szabályai szerint végérvényesen egybekeltek. A házaspár boldogan élt együtt, azonban a házasság legfőbb öröme, a család alapítás nem sikerült, a házasság gyermektelen maradt. Na talán ez a körülmény lett egyik fő indító oka annak, hogy Biró János elégedetlen lett, fentartotta ugyan magát és nejét mindig tisztességben, de folyton csak más mesternek napszámban dolgozott. A házaspár azonban mindamellett megelégedett sorsával, igényeik szerények lévén, szegényesen bár de tisztességgel megélték. Pár évvel ezeltt a házaspár Szabadkára került, a férj itt folytatta mesterségét, mindig volt foglalkozása, keresett hetenkint 5–6 forintot, de életmódjuk öregsgükre nagyon megváltozott és a helyet hogy szerényen keresményükből a fölösleget hetenkint félrerakták volna ezt hűségesen elpa-

zarolták, — az iszákosság szenvedélyének es-
tek áldozatul és ez boldog és megelégedett
házasságuknak megölőjévé lett. Biró János
ezelőtt 30 évvel nem gondolta volna,
hogy a kir. törvényszék büntető osztályá-
nak sorompói elé kerül és mint hitves
gyilkos lesz vádolva.

A f. hó 15-én a helyb. kir. tszék nagy-
termében megtartott végtárgyalást meg-
hallgató közönség a vádlottak padján lá-
tott Biró Jánosban nem vélte azt az em-
bert felismerni, aki képes lett volna a vele
30 éven át egy fedél alatt élt hitvestársát
megölte. És mégis így volt, vádlott maga
beismerte, szolid értelmes és ugyszólván
szánalmas hangon beszélt el a törvény-
széknek élettörténetét, beismerte hogy
utóbbi időkben többször súlyosan megverte
feleségét, de mindamellett, hogy iszákos
volt, hogy a háztartáshoz semmivel sem
járult hozzá, szerette feleségét, azonban
más módot vele szemben hogy jobb útra térít-
se nem talált mint hogy gyakran jó elverte.

Ilyen verekedési szcena volt Biróék
között múlt évi november hó 16-án egy
vasárnap napon is, mikor azonban ugy
fejbe találta útni az aszonyt hogy ez
csakugyan jobb utra — a másvilágba tért.

Biró másnap jelentette a rendőrségnek,
hogy felesége meghalt, de azt elfelejtette
megmondani, hogy mily módon történt az
alhalalozás.

Az orvosrendőri bonczolás és előnyomo-
zás kiderítette, hogy gyilkosság történt és
a felmerült adatok kétségtelenül kiderítet-
ték, miszerint a gyilkos más nem lehetett
mint Biró János maga s így vád alá
helyeztetett.

Mint már fentebb említették Biró a vég-
tárgyalás folyama alatt beismerte, hogy a
tettes más nem lehetett mint ő, megengedi
hogy feleségét úgy mint máskor ez alk-
lommal is jól elverte, azonban részegségét
hozván fel, nem akar arra visszaemlékez-
ni, hogy miképen és mily eszközzel mérte
a feltétlenül halált okozó csapást neje fejére.

Több tanu vallomásának, a kir. ügyész
vád és Farkas Zsigmond védbeszédjének
meghallgatása után a kir. törvényszék
vádlottat 12 évi fegyházra ítélte mely íté-
letbe ez utóbbi bele is nyugodott, azonban
a kir. ügyész, ki hitvestársan elkövetett
előre megfontolt szándékos gyilkosságot
vélt megállapíttatni, büntetőtörvényeink
legsúlyosabb alkalmazását halálbüntetést
kért, — az ítéletet megfellebbezte.

Egy másik hitvesgyilkos.

Kis Dógyi Ádám bűnesete ismeretes ol-
vasóink előtt, annak idején ezt bővebben
közöltük. Ez ügyben tudvalevőleg a kir.
törvényszék 2 ízben is *felmentő* ítéletet
hozott. Azonban a napokban érkezett le
a szegedi kir. ítélő tábla ítélete, mely Kis
Dógyira 14 évi fegyház büntetést szab. Az
ítélet vádlott védője Szalay László ügy-
véd által megfelebeztetett és érdeklődéssel
várják jogász körökben a Curia határozatát.

HÍRBEK.

— A kardalosos jutalomjátéka lesz ma
az újai színiévad bezártával. „Viola, az
alföldi haramia” című népszínmű kerül
színi. Ismételve ajánljuk a színházlátog-
ató közönség szíves pártfogásába a
színház eme közkatonaít. Derekasán vi-
selték magukat az egész évad alatt. Lá-
togassuk meg tömegesen ez utolsó estén
a színházat.

— 1848. márczius 15-iki nagy nap év-
fordulóját városunkban kegyelettel ünne-
pelték meg. Az összes egyetek és körök
méltóan emlékeztek meg az újabb kor eme
nevezetes napjáról, az összes felekezeti

templomokban, a zsinagógában sőt a gym-
nasiunban és az elemi iskolákban is ün-
nepelték márczius 15-ikét, csupán egy tes-
tület létezik Szabadkán, melyről már nem
egyszer győződöttünk meg, hogy keveset ad
a hazafiságra — „a kereskedő ifjak tár-
sulata” zárta ki magát a kegyelet lero-
vásából. No de ezen nem is csodálkozunk
hiszen az egylet elnöke Freudenberg Zsig-
mond nem lelkesül az ily dologért. nincs
ehhez való — érzeke. Az egylet titkárától
Komlós (Kohn) Ármintól csak nem vár-
hatunk hazafias dolgot, hiszen ő magyar
letrályi tisztviselő és szabad óráiban mu-
zsiszik, tehát nem szabad (?) neki hazafias
cselekedetet elkövetni. No de majd rendez
Strakosch felolvasást. Pedig ha jól tudjuk
csak pár nap előtt rendezett az egyesület
bankettet, hogy mi oélja volt annak. azt
talán a titkár ur sem tudná megmondani.

— Gyász érte Palotay Bódogot, a sza-
badkai községi tanító testületnek közbe-
csülésben és tagtársai közszeretében ré-
szesülő tagját. Edes anyja özv. Palotay
Antalné halt meg. A jó anya sok év óta
fia családjá körében élt és odaadással se-
gíté nevelni szeretett unokáit

— Színügyi bizottságunk és Rakodczay.
Amit eddig kimondani nem akartunk mert
nem hittük hogy enyire fejlődik a dolog,
most már megmondjuk. Kibujt a szeg a
zsákból. Tudjuk hol a hiba és ezt kimond-
juk nyíltan. Folyó hó 5-re volt kitűzve
a bizottság döntése de amint tudjuk nem
történt semmi. Felküldték a kérvényeket a
központhoz véleményezés végett, de ez
visszaküldte azokat véleményezés nélkül.
A bizottság ismét felküldte a kérvényeket
és most tudja isten mikor érkeznek vissz-
za. hogy dönthessenek. És miúdezt miért
van? Birkáss Gyula színügyi bizottsági
tag, kinek Kömleyvel szemben körülb.
4000 korona követelése van, minden áron
odatőrekszik, hogy ez utóbbi megkapja a
színházat és hogy így a szubvencio letil-
tása által pénzéhez juthason. De minthogy
Kömley nagy hátralékban van a közpon-
nál s így nagyon kétes valjon kap-e igaz-
gatói engedélyt vagy sem — huzzák ha-
lasszák a dolgot. Rakodczay pedig már
megy a városból anélkül hogy tudná mi
sors vár rá és hova lesz Szabadkára szer-
ződött társulatával. Szégyen gyalázat!
Hát Szabadkán már az is megtörténhetik,
hogy egyetlen egy ember anyagi érdeke
megakasztja az egész város közönségének
erkölcsi érdekét?

— Palics széplítése és építése tekinte-
tében városi hatóságunk ismét egy kis
jelt adott, nem ugyan oly irányban és
mértékben mint ezt joggal elvárhatnók.
Ugyanis a palicsi régi fásorokból a va-
suti sinektől egész a hidig az öreg fá-
kat kiszedeti és helyette két oldalt új
sétát nyíttat. Szeretjük, hogy hatóságunk
végre legalább valamit is tesz a Palics
érdekében.

— Husvétü ajátosságok. Nagyszerdán,
nagyostörtökön és nagypénteken a hely-
beli sz. Teréz templomban d. u. 4 órakor
a szokásos „Lamentációkon” kívül *Palicsi-
rina* elvülhetetlen „Miseréréje” fog elő-
adhatni. Az ének-karban a következő ur-
hölgyek fognak résztvenni: *Talassy Irma,
Schwarts Irma, Hegyi Emma, Jäger Irma,
Vass Luiza, Kunert Mariska, Gruber Anna,
F. Welínsaky Jozefa, G. Ilánkovits Agnes,
S. Martinovits Ida, és özv. Schlossiárik
Vilma.* A *Lamentációkon* *Körtvélessi Béla*
úr is részt fog venni. Husvét vasárnap-
ján a már régen hallott *Schubert*-féle *G-
dur* mise lesz elő adva. Gradualéra pedig
Belincay „Ad te Domine”-ja vétetett fel
az egyházi műsorba.

— Köhn Sándor a helybeli Erankl és
Kohn jónévű fakereskedő cég városzerte
előnyösen ismert fiatal rokonszenves tagja,
ma vasárnap tartja esküvőjét N.-Kikindán
Löwy Ida, Löwy Mór ottani kereskedő
bájos és művelt lelkű leányával. Tartós
boldogságot kívánunk az új párnak.

— A „szabadkai ker. betegsegélyző pénz-
tár” ma délelőtt 8 órakor tartja rendes
évi közgyűlést a „Pest” szálloda nagy-
termében mely alkalommal tisztújítás is
lesz. Az ezidő szerinti elnökség által ki-

adott kimutatás és számadásokból kitűnik,
hogy Nánay Mihály elnök ellen roszaka-
ratulag szórt vádak alaptalanak s hisszük,
hogy a mai közgyűlés megadandja neki a
kiérdemelt elégtételt s megválasztja újból
elnöknek.

— Örömhír a lutrisnőneknek. Hetekkel
ezelőtt közöltük, hogy özv. Spitzer Mór-
nének Rudics utca Hoff nann-féle ház-
ban lévő lutrit a m. kir. kincstár isme-
retlen okból beszüntette. A mint érte-
sülünk a pénzügyminister Spitzernét
összes jogaiba visszahelyezte és már most
ujra lehet lutrizni.

— Őrvacsora osztással egybekötött év.
reform. isteni tisztület fog tartatni f. hó
25-én husvét első napján d. e. 10 órakor
a „Pest” szálloda nagy termében.
Husvéthoz egy hétre — April 1-én d. e.
10 órakor ugyancsak a „Pest” szálloda
nagy termében tartatik az isteni tisztület,
mely alkalommal az újonnan választott
presbijterek felesketése is megtörténik.

— Hymen. Kis Ábel földbirtokos fi.
Kis Károly kishegyesi földbirtokos és tar-
talékos honvédhadnagy ma tartja eljegy-
zését Baján Pacséri Mészáros Rózsa kis-
asszonnyal, néhai Pacséri Mészáros József
földbirtokos és neje néhai gróf Odschalki
Rozina leányával. Fogadjak őszinte sze-
rencse üdvözlétünket!

— Egy szélhámos. Athanaszkovics Ti-
vadar ez előtt 2 évvel Bajáról költözött
ide Szabadkára, borkereskedést nyitott
nagyban, több pincét tartott. Elegáns
és rokonszenves külseje nagyban hozzá-
járult ahhoz, hogy széles körben isme-
rettséget szerezzen és személye iránt ugy
anyagi mint erkölcsi bizalmat keltsen.
Athanaszkovics csinált is jó üzleteket és
sokat, de ezeknek csak ő vette hasznát,
mert kik vele összeköttetésben állottak
alaposan becsapódtak. Ugyanis egy pár
hét előtt eltűnt, temérdek váltó és
magánadósságot hagyva hátra, de mi
több szám nélküli hamis váltó van tőle
forgalomban és több szegényebb köny-
nyen hívő embert ugy helyben, mint a
környéken koldusbotra juttatott. Egy
szegény kocsmáros ismerünk helyben,
ezt egymagát körülb. 5000 frtig károsi-
totta, mi által ez utóbbi teljesen tönkre
van téve. A szökevény a törvényszék
által köröztetik.

— Alakuló közgyűlés. A szabadkai pol-
gári casino és dalkör ma vasárnap dél-
után 3 órakor a „Pest” szálló nagyter-
mében tartja alakuló közgyűlését

— A palicsi villamos vasut munkálatai
mint ezt már régen megjósoltuk, értesü-
lésünk szerint most már végkép be lettek
szüntetve, ugy hogy ezek az ez idő szer-
inti vállalkozók által abszolote befejez-
tetni nem fognak. A sineket és talpfákat
a hitelezők felszedetik, ki-ki viszi a ma-
gáét, mert nincs a ki azok árát kifizesse.
A Szabadka-palicsi villamos vasutból te-
hát nehezen lesz már egyéb, mint egy
szép gyalog séta, hacsak a város vagy
más vállalkozó át nem veszi az ügyet.

— Névváltoztatás. Schummer János
helybeli lakos ki a palicsi póstahivatalt
több furdó évadon keresztül teljes elis-
meréssel vezette, ugy maga, mint kis-
koru Kálmán. Gizella, István és Anna
gyermekei vezetéknévének „Somogyi”-ra
kért átváltoztatás belügyminiszteri ren-
delettel megengedtetett. Fogadja üdvöz-
letünk.

NYILT-TÉR. *)

EGÉSZSELYEM. MINTÁZOTT FOULARDOKAT
(mintegy 450 különböző fajban), méterenkint 75
krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és
színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig
szállít — sima, kockás, csikos, virágos, dama-
szolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és
2000 különböző szín és árnyalatban) szállít pos-
tabér és vámmentesen a privátmegrendelők laká-
sára Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyem-
gyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek
Svájczba ezimzett levelekre 10 kron és levelező-
lapokra 5 kron bélyeg ragasztandó.

Köszönet nyilvánítás.

Nem mulaszthatom el tekintetes dr.
Patek Jenő magy. kir. államvasuti orvos
úrnak — ki differitásban sinlódott há-

rom gyermekemet páratlan önfeláldozása és ereje teljes megfeszítésével a biztos halálból kiragadta — e helyütt is mélyen érzett hálás köszönetemet nyilvánítani. Szabadkán 1894. márczius hó 10-én.

Kmety Sámuel
kir. fogházörmester.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos
SZALAY LÁSZLÓ A.
ügyvéd.

134./tan. 1894. sz.

Felhívás.

A cs és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség lószükségletének mozgosítás esetében leendő fedezéséről szóló 1873. évi 20. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott szabályrendeletre képest, figyelemzettem Szabadka város területén levő összes lótulajdonosokat arra: hogy az évi ló-állomány megállapítása végett a **lovak összeírása f. évi márczius hó 27-től április hó 5-ig elnökletem alatt fog a városház katonügyi osztályban foganatba vétetni.**

Azon lótulajdonosok, kik lóállományukat a fent kitett határidőn belül bejelenteni elmulasztják. — az utólagos bejelentésrei szorításon kívül még **minden ló után 10 frt pénzbírsággal** fognak büntettni.

Kötelességévé tétetik egyszersmint a város közönségének, hogy az **összes személy és teher szállítói lófogatók** nemkülönben az **ökrös szekerek** e város területén irattassanak össze.

Felhívom tehát egyszersmint az összes szekértulajdonosokat, **minden be nem vallott szekér után 10 frt bírság** terhe mellett, hogy a fent kitett határidő belül szekereiket bejelenteni el ne mulasztják.

Mintán városunkban több hasonnevű egyén fordul elő, ennél fogva helyes lajstromozás végett minden lótulajdonos, az összeírás alkalmával, a városiak — kör és házszámot, — tanyaiak pedig a pusztát és házszámukat tartóznak pontosan bemondani, mert ellenkező esetben ennek főtűlésére fognak utasítottatni.

Kelt Szabadkán, 1894. márczius 1-én.

Mamusich Lázár,
polgármester.

Tessék csak

'ZACHERLIN'

kérni, mert ez a leggyorsabb és legbiztosabb szer mindenféle rovar kiirtására.

Mi sem bizonyítja ezt jobban mint a mondott szer óriási elterjedtsége, minek folytán nem létezik szer amelyet a „Zacherlin“ tetemesen felül nem múlta.

Azonban mindig csak lepecsételt palackok kéréndő a „Zacherlin“ felirással. Minden egyéb utánzat.

A szer ára: 15, 30, 50 krajczár, 1 frt és 2 frt palackonként; Zacherlin takarító: 30 kr.

Elárúsító helyek:

Szabadka	Deesy Dezső gyógysz.	Szabadka	Sugár Manó	Hatás	Györfy József
„	Farkas J.	„	Winkler Simon	„	Hirshogen Károly
„	Frank Sándor	„	Vasváry Sándor	„	Kohn Antal
„	Gálfy György gyógysz.	„	Schwarz Arthur	„	Kohn Lipót
„	Klein Géza	„	Czajlik György	„	Spühler Lajos
„	Krizmanitz Janos	Ó-Kanizsa	Binnenfeld Janos	Topolya	Eitinger József
„	Linzer András	„	Lamberger R.	Zenta	Zettin József
„	Milkó S. és fiai	„	Szilágyi Sándor	„	Singer M. fiai
„	Mihassin Ilés gyógysz.	„	Szilágyi Antal	„	Nicolits Sándor
„	Reiter Karoly	Bács-Almas	Martinoes Béla	„	Buehwald J.
„	Roznófszky József	„	Rosenberger Adolf	„	Brosz Gyula
„	Stojkovits Döme	„		„	Habermann Dezső

Merkovich András nagyvendégios tulajdonát képező 50 úrb hordó — különféle nagyságban — f. hó 21-én (szerdán) d. e. 10 órakor a „Pest“ szálloda udvarán szabadkéből nyilvános árverés útján el fog adatni, melyre a vevők tiszt. meghívotnak. — **A hordók tisztaságáért kezesség vállaltatik.**

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

ÁGNES

MOHAI

FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi,

a miért is a vendégios uraknak keverékül „Spritzer“ előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hószű évek során át rendeltem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut esetében. Budapest, 1892. márczius hava.

Dr. Kéts Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstátálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetetlen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegimnek ajánlani; a körjavulat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő. Adja Isten, hogy a külföldi hasonczérla alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványviz-forgalmából.

N.-Szabolcs, 1892. október 20.

Dr. Deme Béla,
járás és Biharm. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen préservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerertárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár
Édeskúty I.

• BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

cs. és kir. és
és kir. udv.
ásványviz-
szállítónál.